

Szászi Zoltán: Kell az újraébresztés, miként a mértéktartás is
(Pósa Lajos kapcsán, 100 évvel halála után, emberként, gömöri polgárként, magyar lélekkel)

Olyan gazdag volt az idei Pósa-émlékév, számolni sok lenne, mennyi rendezvényt tartottak a nagy mesemondó halálának centenáriuma ürügyén. Versenyek, kiállítások, nótaestek, konferenciák, kitüntetések, díszbeszédok és tósztok, nagy fogadkozások és nekiiramodások, hogy már pedig mostantól nem feledjük Pósa bácsit, mert méltó helye van az emlékezetben.

S van is, bizony!

Pósa Lajos elévülhetetlen érdemeket szerzett a magyar gyermekirodalom létrehozásában, a gyerekeknek szóló újságok, lapok megszületésében, írói tehetségek felfedezésében, felkarolásában, foglalkoztatásában. Kell az újraébresztése, kell a póasai gyermeki játékos versek életben tartása, kell a csengő szavú versike, a mondókaszerűen megjegyezhető kis oktató, nevelő történet, kell a mese, kell a tartás. A címben azt jeleztem, kell a mértéktartás is. Mert nem a legnagyobb, s nem a leghíresebb magyar költő Pósa Lajos, s ezt ő maga is tudta. Ám szűkebb pátriájának legyen ő az egyik legfontosabb! Helyére téve az életműben, amit a helyére kell tenni. Divat ma Pósa nemzeti hevületű verseit szinte minden alkalommal idézni, „szavaltatni” iskolában, templomban, falunapon. Nem tiltja senki sem, no hiszen, próbálná csak meg! Nem is kell tiltani, csak mértéket kell tartani. Alaposan át kell gondolni, mikor, miért milyen korabeli, adott nemzetpolitikai helyzetben írta Pósa a magyarság-verseit. Elvitathatatlanul szerette a nemzetet, nemzetét Pósa Lajos, elvitathatatlan hát, hogy efféle poétikáját is ismerjük, értékeljük, ismertessük. Pósa tényleg megfogja a gyermeki lelket. Még a legbrutálisabb emberi körülmények közepette is. Márai Sándort idézem, 1944-ben írt naplójának egy részletét, amely közvetve Pósról, a magyarság vállalásáról is szól:

Egy sárgacsillagos gyerek, kinek szüleit és nagyszüleit vagonban elhurcolták a lengyel deportációs telepekre – a gyerek megmenekült, és intézetben él –, a vasárnapi ünnepségen verset szaval. Nyolc éves. A verset ő választotta. Ezt szavalja:

*»Magyar vagyok, magyarnak születtem
Magyar nótát dalolt a dajka felettem
Magyarul tanított imádkozni anyám
És szeretni téged, gyönyörű szép hazám.«*

S néhány ember a teremben, aki ismeri a gyerek sorsát, sápadtan ül. A hideg végigszaladt a hallgatók hátán.

Hát valahogy így kell magyarnak lenni, mint ez a Márai által megírt kisfiú. S ezért hangsúlyoztam a mértéket. Mert a gyermeki lélek ugyanúgy befogadja a szépet, mint a rútat, a jóságost és a gonoszt, s a maga tisztaságában nem is igen ismeri fel, ugyan mi micsoda. Csengjenek hát a Pósa-rímek, guruljanak kedves történetei, maradjon éber a figyelem, a száz éve haló porában, a Kerepesi temetőben pihenő nagy mesemondó költészete felé! Mert érték az, s a maga módján mérték. Egy nemzetnek, egy szűkebb hazának, Gömörnek, egy még szűkebb helynek, a sárként cipőn elhordható kertnyi otthonnak, egy-egy embernek. Meg lehet maradni embernek, meg kell maradni embernek. Úgy kell viselkedni, mint hazához, szülőföldhöz hű polgárnak. S úgy kell szeretni a világot, tisztelni másokat, mint a saját nemzetét, magyarságát tiszteli, szereti az ember. Mindig tisztán, munkával, tehetséggel fényesítetten, letéve a köznek asztalára, amit le kell, s onnan csak annyit venni, amennyire méltó az ember. Pósa Lajos embersége, magyarsága, és igaz polgársága – melyről Szegeden, Dankó Pista, kedves cigány barátja szobrának felállításakor tett igazi tanúbizonyságot – méltó példa, száz évvel halála után is.

Béke poraira, virulás emlékezetére!

Gömörország, 2014/3